

Naam: _____

Nadenken over het gebruik en de betekenis van figuurlijk taalgebruik (vraag 1a)

Wat betekent 'letterlijk'? En 'figuurlijk'?

Als ik iets 'letterlijk' schrijf, bedoel ik precies wat er staat.

Bv. *Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd doet erg veel pijn.*

Als ik iets 'figuurlijk' schrijf, bedoel ik eigenlijk iets anders.

Bv. *Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd ontploft.*

Geen paniek! Mijn hoofd ontploft niet echt.

Ik overdrijf gewoon een beetje. Ik gebruik de taal figuurlijk.

Soms staat iets niet letterlijk in een tekst (of zelfs helemaal niet).

Door na te denken en jezelf vragen te stellen, kun je die informatie toch aanvullen.

Schrijvers doen dat met opzet.

Ze willen dat je nadenkt!

- 1** Lees eerst deze tekst. Noteer dan vijf voorbeelden van figuurlijk taalgebruik die je vindt in de tekst. Geef bij drie voorbeelden ook een verklaring. Gebruik indien nodig een woordenboek.

eigen invulling

De eerste kus van Lowie

Lowie is al enkele dagen in een verliefde bui. Zijn hart staat in vuur en vlam. Hij kreeg zijn eerste zoen van Noor. Zijn hart bonkt in zijn keel en hij voelt vlinders in zijn buik. Vliegensvlug loopt hij naar huis. Zijn moeder is in de keuken. Hij valt met de deur in huis en vertelt over zijn eerste liefdesavontuur.

een verliefde bui

in vuur en vlam

zijn hart bonst in zijn keel

vlinders in zijn buik

Naam: _____

Hij valt met de deur in huis.

Naam: _____

Woorden opzoeken (vraag 1b)
Synoniemen geven (vraag 1f)

Moet ik altijd alle woorden begrijpen?

Nee, want niet alle woorden zijn even belangrijk.
 Begrijp je de tekst ook zonder dat ene moeilijke woord?
 Dan hoeft opzoeken niet echt.

Wil je de betekenis toch kennen? Probeer dan deze tips:

- Lees de hele zin. Kun je de betekenis afleiden uit de zin?
- Splits het woord. (*cadeaubon* = *cadeau* + *bon* = een *bon* waarmee je een cadeau koopt.)
- Vraag uitleg.
- Zoek het woord op in een woordenboek of op de computer.

Wat is een synoniem?

Een synoniem is een woord dat (bijna) hetzelfde betekent als een ander woord.

lekker – overheerlijk – verrukkelijk – zalig – smakelijk
interessant – aantrekkelijk – boeiend – wetenswaardig

- 2** Lees eerst deze tekst. Ga dan in de tekst op zoek naar synoniemen voor de woorden die onderaan staan.

Zoenen zonder lippen

In een bepaald deel van India is het verboden om in het openbaar te kussen. Op sommige plekken in Frankrijk zoenen ze (bijna) iedereen die ze tegenkomen en dan nog vier keer ook. Kusgewoontes zijn heel verschillend. De Maori uit Nieuw-Zeeland hebben bijvoorbeeld een heel bijzondere kus. Ze raken elkaar aan met de neus en het voorhoofd. Er komen niet eens lippen aan te pas. Vreemd, hé!

Naar: National Geographic Junior

niet toegelaten: verboden

in het publiek: in het openbaar

kussen: zoenen

ontmoeten: tegenkomen

Naam: _____

speciale: bijzondere

Raar, hé!: Vreemd, hé!

3 Lees aandachtig deze tekst.

Heb jij ook nog dat lieve knuffeldier van toen je een baby'tje was? Toen was je er waarschijnlijk verliefd op ...

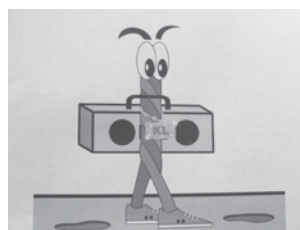
Of bewaar je je eerste tekeningen?

Lees in dit krantenartikel hoe je de twee vragen hierboven kunt combineren.

Een kindertekening omvormen tot een knuffeldier: een simpel concept met vertederend resultaat

Van stoere draken met een buitensporig gebit tot onhandig getekende kopvoetertjes, 'de Softiemakers' herscheppen ze tot pluchen popjes. "Kinderen herkennen hun eigen ontwerp onmiddellijk wanneer ze een doos aankrijgen", vertelt de Canadese Melanie van Make Be-Real. Ze is een van de Softiemakers, een groep handige ouders die kindertekeningen met naald en draad tot een pluchen speelgoed dier omtoveren.

"Ouders mailen me vaak filmpjes en foto's van kinderen met mijn creaties." Ook volwassenen zijn verrukt door het initiatief. "Soms sturen mensen me hun eigen kindertekeningen van toen ze klein waren, omdat ze er een knuffelversie van willen", vertelt Melanie.

Naar: *De Morgen*, 7 juni

Noteer de betekenis van deze moeilijke woorden. Zoek indien nodig het woord op in een woordenboek of op het internet.

buitensporig: onredelijk, extreem, verbazend

creatie: kunstwerk, schepping

verrukt: zeer enthousiast

initiatief: voorstel

Nu iets moeilijker. Dit woord vind je niet in deze vorm in het woordenboek. In welke vorm vind je het wel?

vertederend: lief, zacht, ontroerend

Ik zocht bij teder

Naam: _____

Bijvoeglijke naamwoorden herkennen (vraag 1d)
Nadenken over het gebruik van aanhalingstekens (vraag 1e)

Wat is een bijvoeglijk naamwoord?

Een bijvoeglijk naamwoord vertelt hoe iets of iemand is.

Reclamemakers zijn dol op bijvoeglijke naamwoorden.

Waar vind ik een bijvoeglijk naamwoord?

Meestal staat een bijvoeglijk naamwoord vóór een zelfstandig naamwoord.

Het past zich aan dat zelfstandig naamwoord aan.

een nieuw bankstel

een groot geluk

een nieuwe iPad

een grote deugniet

Soms staat het bijvoeglijk naamwoord ook 'los'. Dan zegt het **hoe** het onderwerp is.

Vandaag ben ik zo vrolijk.

Vind jij in deze reclameboodschappen alle bijvoeglijke naamwoorden?

DE BESTE EN DE LEKKERSTE CHOCOLADE

Verschillende kleuren

Nieuwe collectie

NIET ELKE KLEUR IS BESCHIKBAAR IN DE WINKEL.

Draagbare pc!

VOEDING TEGEN DE BESTE PRIJZEN

Vloeibaar wasmiddel met zachte frisheid

Normale prijs per l: 8,68 €

Halve maantjes ricotta

Deze promotie is geldig t.e.m. 14 maart.

Wanneer gebruik je aanhalingstekens?

Aanhalingstekens gebruik je om aan te duiden dat iemand iets zegt, vraagt of roept.

Mama zegt aan papa: "Ik zie je graag."

Papa vraagt: "Wat denk je van een romantisch etentje bij kaarslicht?"

"Fantastisch idee!", juicht mama.

De persoon die iets zegt of vraagt, staat voor, tussen of na de aanhalingstekens.

Naam: _____

4 Lees deze tekst.

Kussen

Kussen doe je meestal om iemand te laten zien dat je hem of haar leuk vindt of graag ziet. Maar hoe zijn mensen eigenlijk ooit op het geweldige idee gekomen om te gaan zoenen? Sommige wetenschappers denken dat de kus is ontstaan doordat mensen in de oudheid het eten voor kleine kinderen voorkauwden en van mond tot mond doorgaven. Je krijgt dus via je lippen lekkere dingen binnen. Dat gebeurt ook als een baby borstvoeding krijgt. Sommige mensen denken dat de gewoonte om te kussen daardoor ontstaan is. Andere onderzoekers geloven dat kussen vooral een manier is om aan elkaar te ruiken, zoals honden ook aan elkaar snuffelen. Hoe dan ook: je lippen zijn gevoelig omdat er een heleboel zenuwen doorheen lopen. Daarom geeft het zo'n bijzonder gevoel als jouw lippen de lippen van iemand anders aanraken.

Naar: National Geographic Junior

Onderstreep in de zinnen hieronder de bijvoeglijke naamwoorden.

- Hoe zijn mensen eigenlijk ooit op het geweldige idee gekomen om te gaan zoenen?
- In de oudheid kauwden mensen het eten voor kleine kinderen voor.
- Je krijgt via je lippen lekkere dingen binnen.
- Je lippen zijn gevoelig.
- Het geeft een bijzonder gevoel als jouw lippen de lippen van iemand anders aanraken.

Naam: _____

5 Lees de tekst.

Paardenkus

“Ook dieren raken elkaar graag aan met hun snuit of snavel”, vertelt een dierenverzorger uit het dierenpark. “Paarden beknabbelen elkaars snuit en apen wrijven hun neuzen of lippen tegen elkaar.” “Dat is natuurlijk niet hetzelfde als een mensenkus!”, roept een jonge bezoeker van de dierentuin. “Dat is juist,” bevestigt de man, “maar het betekent wel dat ze elkaar aardig vinden.”

Naar: *National Geographic Junior*

Wie deed deze uitspraken? Noteer!

Ook dieren raken elkaar graag aan met hun snuit of snavel.

een dierenverzorger

Paarden beknabbelen elkaars snuit en apen wrijven hun neuzen of lippen tegen elkaar.

de dierenverzorger

Dat is natuurlijk niet hetzelfde als een mensenkus!

een jonge bezoeker

Dat is juist, maar het betekent wel dat ze elkaar aardig vinden.

de man, de dierenverzorger

Naam: _____

Karaktereigenschappen aanduiden (vraag 1g)

Wat is het verschil tussen een karaktereigenschap en een emotie?

Een karaktereigenschap is niet hetzelfde als een emotie. Met je karakter word je geboren. Op school en thuis kan er nog wat aan je karakter geschaafd worden, maar dat ligt toch grotendeels vast. Emoties verschillen. Het ene moment kun je je blij voelen, het andere moment verdrietig.

- 6** Personages uit een verhaal kunnen, net zoals jijzelf, verschillende karaktereigenschappen hebben. *eigen invulling*
 Markeer in deze lijst de eigenschappen die bij jou passen.

aangenaam	grappig	moedig
agressief	hulpvaardig	nieuwsgierig
behulpzaam	ijverig	rustig
bescheiden	intelligent	slordig
creatief	jaloers	stil
eerlijk	kalm	sympathiek
eigenwijs	lawaaierig	trots
doorzettend	lief	trouw
flink	lui	zelfstandig
gehoorzaam	luidruchtig	zelfzeker

- 7** Markeer in deze lijst de emoties die op dit moment op jou van toepassing zijn.

blij	verdrietig
verliefd	boos
woedend	beschaamd
bang	jaloers
gelukkig	ongelukkig
hoopvol	wanhopig
verrast	trots
spijt	schuldig

eigen invulling

Staat in deze lijst niet hoe jij je nu voelt? Noteer dan zelf je emotie.

Naam: _____

Verwijswoorden verbinden met het corresponderend antecedent (vraag 1h)

Wat is een verwijswoord?

Een verwijswoord is een woord dat verwijst naar iets dat (of iemand die) al eerder vernoemd werd. Verwijswoorden zorgen ervoor dat we niet steeds hetzelfde woord moeten herhalen.

*Op een ochtend zag **een reiger** paling zwemmen in de Swalm.*

*Nee, dacht **hij**. **Dat** is mijn smaak niet.*

Ik wil het neusje van de zalm.

8 Lees deze tekst. Waarnaar verwijzen de onderstreepte woorden? Noteer onderaan.

Kus mijn ... voeten!

Kusgewoontes veranderen. Gelukkig zijn ze niet meer allemaal zoals vroeger. Vroeger gaven mensen elkaar een hand om iemand te begroeten. Nu kussen we veel vaker als we een bekende tegenkomen. Zie je nog wel eens iemand een handkus geven?

Dat is helemaal uit de tijd! Maar in de late middeleeuwen was dat de manier om te laten zien dat je iemand aanbad. En wees maar blij dat het niet meer gebruikelijk is om iemands voeten te kussen ... Je zag wel eens een voetballer die scoorde. Misschien kuste hij daarna zijn shirt. Of een wielrenner die het deed. Er was vorige eeuw een paus die de grond kuste. Hij deed dat telkens wanneer hij aankwam in een land.

ze: kusgewoontes

Dat: een handkus geven

hij: een voetballer

het: zijn shirt kussen

dat: de grond kussen

Naam: _____

Signaalwoorden herkennen (vraag 1i)

Wat zijn signaalwoorden?

Signaalwoorden zijn korte woordjes. Ze leggen een verband tussen verschillende delen van een zin of zinsdeel. Ze zorgen voor structuur in een tekst.

Er bestaan verschillende soorten signaalwoorden. Ze duiden allemaal een verband aan.

Signaalwoorden helpen je bij het maken van een samenvatting of schema.

In een schema kun je de pijlen in gedachten vaak vervangen door signaalwoorden.

Signaalwoorden van tijd ordenen de informatie in een tekst chronologisch. Wat eerst gebeurde, komt op de eerste plaats. Wat later gebeurde, wordt daarna verteld.

Bv. eerst, dan, ten slotte, verder ...

- 9** Lees deze tekst. Duid de signaalwoorden van tijd (opsomming) aan.

Zin in een avondje romantische filmpjes kijken?

Eerst moet je de juiste vrienden en vriendinnen uitnodigen. Het is niet zo'n goed idee om de stoere jongens van de klas te vragen waarvan je weet dat ze alleen naar actiefilms kijken.

Daarna ga je op zoek naar de juiste films. Je kunt een selectie maken aan de hand van tips die je van je vrienden kreeg. Je kunt gewoon wat surfen. Je vindt vast en zeker het juiste materiaal.

Vervolgens maak je het gezellig in de woonkamer. Stuur je ouders naar familie. Zet doosjes popcorn klaar en zorg voor wat lekkere sapjes. Nu is je avond goed gepland!

Ten slotte is het nog wachten tot jouw genodigden komen opdagen. Wordt dit de avond waarvan je droomde?

Naam: _____

Nadenken over het gebruik en de betekenis van figuurlijk taalgebruik (vraag 1a)
Verwijswoorden verbinden met het corresponderend antecedent (vraag 1h)

1 Lees deze tekst.

Even voorstellen: De Robosapien

Dit is: een op afstand bestuurbare robot

Bijzonderheid: beweegt als een mens

Het werkt zo:

Een robot die praat, fluit, boeren laat en precies doet waar hij zin in heeft. Dat is in het kort de eigenwijze Robosapien V2. Deze 'huisrobot' kan zelf nadenken. Zet hem in de buurt van de Robopet of Roboraptor en hij begint ze spontaan te commanderen. De robot lijkt meer op jou dan je denkt. Oké, hij is zwart-wit en van plastic. Maar hij loopt ongeveer zoals een mens. Dat doet hij met gewrichten. Jouw bovenbeen zit met een slim gewricht vast aan je heupbot. Daarom kan je heen alle kanten op bewegen. Robosapien heeft die truc afgekeken.

Op één punt is hij beter dan een hond of een kat: als je hem zat bent, zet je hem gewoon uit.

Naar: National Geographic Junior

a Noteer twee verschillen tussen een Robosapien en een mens. *bijvoorbeeld*

	Robosapien	mens
1	<i>zwart-wit</i>	<i>allerlei kleuren</i>
2	<i>plastic</i>	<i>huid, botten/vlees en bloed</i>

b Som drie gelijkenissen op tussen een Robosapien en een mens.

1 *praten*

2 *fluiten*

3 *boeren laten*

Naam: _____

- c In de laatste zin staat het woord 'zat'. Wat is de betekenis in deze zin?

beu, moe

- d Over wie of waarover gaat het vetgedrukte woord?

Hij begint ze spontaan te commanderen.

Hij: *de Robosapien*

Daarom kan je been alle kanten op bewegen.

Daarom: *Je bovenbeen zit met een slim gewricht vast aan je heupbot.*

Naam: _____

Synoniemen geven (vraag 1f)

Karaktereigenschappen aanduiden (vraag 1g)

2 Lees eerst deze tekst.

Kopvoeter wordt knuffeldier

Een kindertekening transformeren tot een knuffeldier: een simpel concept met vertederend resultaat

Van stoere draken met een buitensporig gebit tot onhandig getekende kopvoetertjes, de 'Softiemakers' herscheppen ze tot pluchen popjes. "Kinderen herkennen hun eigen ontwerp onmiddellijk wanneer ze een doos aankrijgen", vertelt de Canadese Melanie van Make Be-Real. Ze is een van de Softiemakers, een groep handige ouders die kindertekeningen met naald en draad tot een pluchen speelgoed dier omtoveren. "Ouders mailen me vaak filmpjes en foto's van kinderen met mijn creaties." Ook volwassenen zijn verrukt door het initiatief. "Soms sturen mensen me hun eigen kindertekeningen van toen ze klein waren, omdat ze er een knuffelversie van willen", vertelt Melanie.

De Softiemakers werden verenigd door Wendy Tsao. Ze startte haar bedrijfje Child's Own Studio toen haar zoon voor het eerst naar school ging. Tsao twijfelde tussen terugkeren naar haar vorige baan en zelf iets opstarten. Nadat ze een tekening van haar kindje had omgetoverd tot een knuffel, wist ze dat ze een goed idee had ontwikkeld voor een eigen zaak. Ze maakte een blog aan en de bestellingen stroomden binnen. Al snel kreeg ze meer opdrachten dan ze aankon. De Canadese lanceerde een oproep naar andere handige mensen die graag knuffels wilden maken. Melanie is een van de personen die reageerden. "Het mooiste aan dit bedrijfje is dat het generaties overschrijdt, want kinderen ontwerpen en volwassenen voeren het uit", vertelt ze.

"Elke knuffel is een nieuw project en een uitdaging", zegt Wendy Tsao. "Ieder stuk is anders. Ik moet bij elke opdracht opnieuw nadenken over hoe ik het zal aanpakken." Tsao vertelt dat ze er vooral in het begin lang over deed om een knuffel te maken. "Nu gaat het vlotter. Toch duurt het nog steeds vier tot tien uur om een knuffeldiertje te maken." De beestjes zijn dan ook vrij prijzig. Ze kosten tussen de 30 en 60 euro en er komen nog verzendingskosten bij, want ze worden naar alle uithoeken van de wereld gestuurd. "Vorige week maakte ik nog een robot voor een kindje in Israël", zegt Melanie. "Ik heb vooral klanten in

Naam: _____

de Verenigde Staten, Noord-Amerika en Europa.” Melanie en Wendy proberen rekening te houden met de leeftijd van hun klanten. “Wanneer ik een bestelling maak voor een jong kind, let ik op het materiaal dat ik gebruik”, legt Melanie uit. “Als ik iets maak voor een peuter werk ik niet met knopen of kleine versieringen.”

De twee Softiemakers zeggen dat hun vak veel voldoening geeft. “Ik weet niet zeker wat kinderen voelen wanneer ze een van mijn knuffeldieren krijgen”, zegt Tsao. “Vooral volwassenen appreciëren het feit dat het een uniek stuk is. Ze zijn gecharmeerd door het asymmetrische design. Kinderen zijn eerder trots op hun ontwerp. Ze voelen onmiddellijk een zekere band met de knuffel.”

Toch zijn niet alle kleintjes dol op hun nieuwe speeltje. Op de blog van Child’s Own Studio vertelt Tsao het verhaal van de twee jaar oude Bryce. De jongen tekende met krijt een wezen op de stoep. Hij noemde het ‘Monster’, en zijn vader was zo onder de indruk dat hij een foto naar Tsao stuurde. Hij vroeg zich af of zijn zoontje het ontwerp in het pluchen poppetje zou herkennen. Toen Bryce de knuffel kreeg, herkende hij hem meteen. Hij noemde hem ‘Monster’, maar wou er jammer genoeg niets mee te maken hebben. Gelukkig wilde zijn oudere broer Monster adopteren.

www.childsown.com

Naar: De Morgen, 7 juni

- a Herschrijf de zin. Vervang de vet gedrukte woorden door een synoniem. Gebruik het internet als je geen synoniem vindt.

Een kindertekening **transformeren** tot een knuffeldier: een **simpel concept** met **vertederend** resultaat.

Een kindertekening omvormen tot een knuffeldier: een eenvoudig plan met een lieflijk resultaat.

- b Hoe zegt men in de tekst dat het project een internationaal succes is?

Ze worden naar alle uithoeken van de wereld gestuurd.

- c Wendy Tsao twijfelde tussen twee dingen toen haar zoon voor het eerst naar school ging. Welke?

- 1 *terugkeren naar haar vorige baan*
- 2 *zelf iets opstarten*

Naam: _____

d Welke eigenschappen horen zeker bij Wendy Tsao? Kruis aan.

☒ doorzetter

☒ ambitieus

☐ onzeker

☒ creatief

Noteer nog één andere eigenschap.

bv. handig, origineel

e De makers houden rekening met de keuze van het materiaal naargelang de leeftijd van hun klanten. Leg uit waarom.

Voor kleine kinderen gebruiken ze geen knopen of kleine versieringen, omdat de kinderen het echt als knuffel gebruiken. Ze kunnen die kleine dingen inslikken.

f De twee Softiemakers merken dat kinderen en volwassenen anders reageren op hun ontwerp.

Hoe reageren kinderen?

Ze zijn trots op hun ontwerp. Ze voelen een band met de knuffel.

Hoe reageren volwassenen?

Ze appreciëren dat het een uniek stuk is. Ze zijn gecharmeerd door het asymmetrische design.

Naam: _____

Signaalwoorden herkennen (vraag 1i)

3 Lees deze tekst.

I love you, I love you, I love you

Wie vaak naar Amerikaanse films en series kijkt, kent het zinnetje maar al te goed: 'I love you!'. Vooral Amerikanen met een West- en Zuid-Europese achtergrond zijn erg gul met hun liefdesverklaringen. Amerikanen zeggen ook vaker tegen hun kinderen dat ze van hen houden.

De Grieken daarentegen zijn erg terughoudend om tegen iemand te zeggen dat ze van hem of haar houden, want dan lijkt het meteen een huwelijksaanzoek, vinden ze. Evenals de Jamaicanen. Zij geven te kennen dat 'liefde' een te sterk woord is om zomaar te pas en te onpas uit te spreken. Ook Hongaren vinden dat liefdesverklaringen vaak duiden op zwakheid, op een gebrek aan zelfbeheersing. Ten slotte, ouders in China zeggen vrijwel nooit dat ze van hun kinderen houden, hoewel ze even gek zijn op hun kinderen als Amerikanen.

Om te weten of alle 'I love you'-verhalen kloppen, moet nog verder onderzoek worden gedaan.

Meer lezen?

Kippenvel op je huid en vlinders in je buik
Kathleen Vereecken
Lannoo, 2006

Zoek in de tekst het signaalwoord dat bij deze zinnen hoort.

signaalwoord	
<i>vooral</i>	Amerikanen met een West- en Zuid-Europese achtergrond zijn erg gul met hun liefdesverklaringen.
<i>daarentegen</i>	De Grieken zijn erg terughoudend om tegen iemand te zeggen dat ze van hem of haar houden.
<i>evenals</i>	Jamaicanen geven te kennen dat 'liefde' een te sterk woord is om zomaar te pas en te onpas uit te spreken.
<i>ook</i>	Hongaren vinden liefdesverklaringen vaak duiden op zwakheid, op een gebrek aan zelfbeheersing.
<i>ten slotte</i>	Ouders in China zeggen vrijwel nooit dat ze van hun kinderen houden.

Naam: _____

Sleutelwoorden schematisch weergeven (vraag 1j)

- 4** Maak een mindmap over het verhaal van Bryce. Zorg dat iemand anders aan de hand van jouw mindmap het verhaal kan navertellen.

eigen invulling

Naam: _____

Een invulformulier met informatie over zichzelf invullen (vraag 1)

- 1** Vul het onlineformulier van Ketnet.be in. Denk aan de hoofdletters! Je gebruikersnaam en wachtwoord mag je kiezen. *eigen invulling*

MIJN GEGEVENS

gebruikersnaam:

wachtwoord:

e-mailadres:

voornaam:

achternaam:

Ik ben jarig op:

mijn school:

straat:

nummer:

bus:

postcode:

land:

mijn telefoonnummer:

e-mailadres papa/mama:

PROFIELFOTO**WIJZIG****BEWAAR**

Naam: _____

2 Vul ook deze webpagina in.

PERSOONLIJKE VOORKEUREN

eigen invulling

Mijn lievelingskleur: _____

Mijn lievelingsdier: _____

Mijn lievelingsmuziek: _____

Mijn lievelingsprogramma op tv: _____

Mijn leukste sport: _____

Mijn favoriete vakantieland: _____

Wat ik het allerlekkerste vind: _____

Mijn lievelingsvak op school: _____

Wat ik later wil worden: _____

Mijn grootste wens: _____

BEWAAR

Naam: _____

De hoofdpersonages typeren en de handelingen van de hoofdpersonages beschrijven in functie van een situatieschets, een intrige en de ontknoping van het verhaal. Dit toepassen in een fictief krantenartikel (vraag 2)

- 3** Een tijdje geleden stond er een artikel over Anna en Albert in de krant. Hieronder vind je een fragment.

Albert (97) en Anna (105) zijn samen meer dan 200 jaar oud. Ondanks hun hoge leeftijd zijn de twee nog dolverliefd en houden ze voortdurend elkaars handen vast. De twee waren zondag 77 jaar getrouwd en zijn daar ontzettend fier op.

Naar: *Het Nieuwsblad*, 18 september

Uiteraard organiseerde de familie een groot feest voor deze twee mensen. Schrijf een tof verslag over dat feest. Hieronder staat een inleiding. Jij schrijft een midden en een slot. Zorg ervoor dat je in je verslag een antwoord geeft op vragen als: Wie? Wat? Waar? Wanneer? Hoe?

INLEIDING

Anna en Albert waren vorige zondag 77 jaar getrouwd. Dat was een reden voor de kinderen, de kleinkinderen en de achterkleinkinderen om een groot feest te organiseren.

Voor het schrijven

MIDDEN

Denk na over het midden van je verslag. Beantwoord deze vragen met een correcte zin. Deze zinnen kun je nadien gebruiken in je verslag.

Waar was het feest?

eigen invulling

Wie was er op het feest aanwezig?

eigen invulling

Wat gebeurde er op het feest? Bedenk een grappige of spannende gebeurtenis.

eigen invulling

Naam: _____

Wat kun je nog meer over het feest vertellen? Noteer.

eigen invulling

SLOT

Denk na over het einde van je verslag. Beantwoord ook deze vragen met een correcte zin. Deze zinnen kun je nadien gebruiken in je verslag.

Hoe liep het feest af?

eigen invulling

Hoe voelden Anna en Albert zich?

eigen invulling

Wat vonden de genodigden van het feest?

eigen invulling

Tijdens het schrijven

Herlees nu de antwoorden die je hierboven schreef. Markeer de zinnen die je zult gebruiken in je verslag.

Schrijf de tekst eerst in het klad in je kladschrift of op een los blad. Gebruik de zinnen die je gemarkeerd hebt. Natuurlijk mag je nog andere zinnen toevoegen.

Herlees je kladwerk. Schrap de zinnen die je niet goed vindt. Voeg eventueel nieuwe zinnen toe. Let er ook op dat je niet te vaak dezelfde woorden gebruikt. Schrijf de tekst daarna over op de volgende bladzijde.

Anna en Albert waren vorige zondag 77 jaar getrouwd. Dat was een reden voor de kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen om een groot feest te organiseren.

[illegible]

- ☐ Mijn verhaal is ingedeeld in een inleiding, een midden en een slot.
- ☐ In mijn tekst staan antwoorden op vragen als: Wie? Wat? Waar? Wanneer? Hoe?
- ☐ Het verhaal is logisch opgebouwd.
- ☐ Ik heb alle werkwoordsvormen nagekeken.

Naam: _____

De hoofdpersonages typeren en de handelingen van de hoofdpersonages beschrijven in functie van een situatieschets, een intrige en de ontknoping van het verhaal. Dit toepassen in een fictief krantenartikel (vraag 2)

Lees het krantenartikel over Anne en Albert.

Lekker lang verliefd

Anna en Albert 77 jaar getrouwd

Langst getrouwde koppel van België

Zevenenzeventig jaar geleden stonden Anna en Albert samen voor het altaar waardoor ze nu het langst getrouwde koppel van het land zijn. Hoewel veel mensen niet meer kiezen om te trouwen, zijn zij het levende bewijs dat liefde écht lang kan duren.

Albert (97) en Anna (105) zijn samen meer dan 200 jaar oud. Ondanks hun hoge leeftijd zijn de twee nog dolverliefd en houden ze voortdurend elkaars handen vast. De twee waren zondag 77 jaar getrouwd en zijn daar ontzettend fier op. Het koppel woonde als kind in dezelfde straat. In het begin was er een probleem. Anna is acht jaar ouder dan Albert.

“Ik had nooit verwacht dat er iets zou bloeien tussen ons. Ik werd heel verliefd omdat ze op een bepaalde dag naar me lachte. Daarna heeft het nog een paar maanden geduurd vooraleer we iets tegen elkaar durfden te zeggen”, zegt Albert. Uiteindelijk raakten de twee aan de praat en werden ze een koppel.

Dat was echter buiten de wil van de moeder van Albert gerekend. “Mijn moeder vond Anna veel te oud. Meer nog: ze dacht dat ik zot was geworden. Maar kort na mijn twintigste zijn we dan getrouwd.”

Jarenlang baatte het tweetal een juwelenzaak uit waarmee ze hun boterham verdienden. Anna stond in de winkel en Albert maakte juwelen en horloges. Daarna genoten ze in hun huis van hun oude dag. “Ik heb Anna tot haar 93ste thuis verzorgd

en nu kom ik haar elke dag met de fiets bezoeken. Soms zegt Anna een hele namiddag niets tegen mij, maar toch blijf ik komen. De mensen hier in het rusthuis verklaren mij soms zot. Ik doe gewoon alles voor mijn Anna.”

Sinds enkele jaren verblijft Anna in het rusthuis, maar Albert is nog zeer fit. Anna verloor acht jaar geleden een been. “Ik heb haar toen zes jaar thuis verzorgd. Na een tijdje ging dat echter niet meer. Nu rijdt Albert elke dag met zijn fiets om zijn vrouwtje te bezoeken. Zijn vrouw lijdt ook aan een ouderdomsziekte waardoor ze heel moeilijk kan stilzitten en voortdurend iets wil vasthebben. “Communiceren gaat moeilijk, maar dat is niet erg. Na al die jaren heb ik maar een half woord nodig om haar te verstaan.”

Naar: *Het Nieuwsblad*, 18 september

Naam: _____

De moeder van Albert wilde eerst niet dat Albert met Anna trouwde. Bedenk een belevens van het verliefde stel, waarvan Alberts moeder nooit iets heeft geweten. Let op: je moet daarvoor een heel eind terug in de tijd. Anna en Albert hadden toen niet alles wat wij nu hebben.

Voor het schrijven

- 1 Denk na over de belevens van Anna en Albert.

Welk avontuur kies je?

eigen invulling

Wat gebeurt er allemaal? Noteer in enkele sleutelwoorden of maak een woordspin.

eigen invulling

Denk na over de opbouw van je verhaal:

INLEIDING

Waar en wanneer speelt het avontuur zich af?

eigen invulling

MIDDEN

Welke belevens wil je aan de lezer vertellen?

eigen invulling

SLOT

Hoe eindigt je verhaal? Hoe loopt het avontuur af voor Anna en Albert?

eigen invulling

De belevenissen van Anna en Albert
eigen invulling

[illegible]

Controleer je werk en verbeter indien nodig.

- ☐ Mijn verhaal is ingedeeld in een inleiding, een midden en een slot.
- ☐ In mijn tekst staan antwoorden op vragen als: Wie? Wat? Waar? Wanneer? Hoe?
- ☐ Het verhaal is logisch opgebouwd.
- ☐ Ik heb alle werkwoordsvormen nagekeken.

Naam: _____

Het onderwerp aanduiden (vraag 1a, 2a)**Zinnen rubriceren die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt OF wat of hoe het onderwerp is of wordt (vraag 1b)****Werkwoorden en woorden aanduiden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt OF werkwoorden aanduiden die vertellen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt (vraag 2b)****De persoonsvorm aanduiden (vraag 2c)**

- 1** Lees eerst deze tekst. Onderzoek daarna de zinnen.

Kat en muis

Katten en muizen zijn geen vrienden van elkaar. Dat wist je misschien al! Je ziet dat heel vaak in de tekenfilms van Tom en Jerry.

Vlaanderen kent ongeveer 20 soorten muizen. Waar leven die? Met hoeveel zijn ze? De vereniging Natuurpunt onderzoekt het. Dat onderzoek is niet eenvoudig. Daarom vraagt Natuurpunt de hulp van katten. Met welke muizen komen zij naar huis? De baasjes van de katten kunnen dat melden via internet. De vraag van Natuurpunt is niet vreemd. De besnorde viervoeters zijn echt muisonvriendelijk. Katten doden elk jaar ongeveer tien miljoen muizen in ons land. Meer info vind je op www.watvangtdekat.be.

Naar: Wablieft.be

- a Omcirkel in elke zin het onderwerp en plaats de pv. tussen schuine strepen.

1 Je/ziet/dat heel vaak in de tekenfilms van Tom en Jerry.

2 Vlaanderen/kent/ongeveer 20 soorten muizen.

3 Daarom/vraagt/Natuurpuntde hulp van katten.

4 De besnorde viervoeters/zijn/echt muisonvriendelijk.

Naam: _____

b Schrijf het nummer van de zinnen van oefening a in de juiste kolom.

zinnen die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt	zinnen die zeggen wat/hoe het onderwerp is of wordt
1, 2, 3	4

2 Lees eerst deze tekst. Onderzoek dan de zinnen.

Opnieuw broers

Twee Amerikaanse jongens uit Missouri werden beste vrienden. Dakotah was 13 jaar en Isaac 12 jaar. Hun vrienden vonden dat ze op elkaar leken. Dakotah vertelde Isaac over een broertje. Een vrouw heeft zijn broer geadopteerd. Het broertje was toen enkele dagen oud. “De vrouw heette Dawn”, wist Dakotah. Isaac schrok. Dat was de naam van zijn moeder. Hij vroeg uitleg aan zijn moeder. Die vertelde dat ze hem adopteerde. Isaac hilde van geluk. “Ik wou altijd al een broer.” Dakotah en Isaac zijn nu onafscheidelijk.

Naar: *Wablieft.be*

a Omcirkel het onderwerp.

(Twee Amerikaanse jongens uit Missouri) werden beste vrienden.

(Dakotah) vertelde hem over een broertje.

b Kleur het werkwoord en de woorden die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt **geel** OF kleur de werkwoorden die vertellen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt **groen**.

Een vrouw **heeft** zijn broer **geadopteerd**.

Dakotah en Isaac **zijn** nu **onafscheidelijk**.

Hij **vroeg** uitleg aan zijn moeder.

c Zet de persoonsvorm tussen schuine strepen.

Isaac/hilde/van geluk.

Ik/wilde/altijd al een broer.

Het broertje/was/toen enkele dagen oud.

Naam: _____

De zinsdelen aanduiden die een antwoord geven op een vraagwoord en het vraagwoord benoemen (vraag 2d)

Aanduiden of de zin zo kan blijven en je hem kunt begrijpen. Indien nodig nog een zinsdeel 'wie'/'wat' toevoegen (vraag 3)

- Je kunt in een zin niet alleen zeggen wie iets doet of wat iemand is, maar ook:
- aan/voor wie?
 - hoe?
 - wanneer?
 - waar?
 - waarom?
 - ...

Die informatie staat telkens in een zinsdeel. Zinsdelen kunnen kort, maar ook heel lang zijn.

Bv. *Mijn mama is altijd nieuwsgierig omdat ze zich zo ongerust over mij maakt.*

- In deze zin wordt gezegd **hoe** het onderwerp (*mijn mama*) is: *is nieuwsgierig*.
- Maar er wordt ook gezegd **wanneer** ze nieuwsgierig is: door het zinsdeel *altijd*. Dat zinsdeel bestaat uit slechts één woord.
- Een ander, maar heel lang zinsdeel zegt **waarom** ze altijd nieuwsgierig is: *omdat ze zich zo ongerust over mij maakt*.

3 Lees eerst deze tekst. Onderzoek dan de zinnen.

Ontroerende vriendschap tussen panter en konijn

Paultje is een jonge panter van zes maanden oud. Hij weegt tien kilogram. Het jonge dier heeft een opmerkelijke beste vriendin. Lisa is even oud, zeven kilogram lichter en ... een konijn. De uitzonderlijke maatjes wonen in het Duitse Hodenhagen. Wetenschappers vinden deze vriendschap heel vreemd.

Paultje denkt waarschijnlijk dat Lisa een familielid is. En daarom doet hij haar niets. Hij heeft haar zelfs nog nooit lichtjes gekrabbd. Knuffelen is er wel vaak bij. De panter staat heel wat toe. Het dier vindt het zelfs goed dat het konijn in zijn eetbak komt.

Naam: _____

Regina Hamza zorgde voor deze opmerkelijke vriendschap. Zij gaf de kleine panter elke dag melk met de fles. Toen Paul nog een baby'tje was, liet ze Lisa hem in een korf knuffelen zodat hij het warm zou krijgen.

Een ding staat wel vast. De panter en het konijn zullen ooit afscheid moeten nemen.

Naar: Gazet van Antwerpen

Naar: Gazet van Antwerpen, 7 juli

- a Onderstreep het zinsdeel waarin een antwoord gegeven wordt op de vraag:
hoeveel? Hij weegt tien kilogram.
waar? De uitzonderlijke maatjes wonen in het Duitse Hodenhagen.
wat? Het jonge dier heeft een opmerkelijke beste vriendin.
- b Omcirkel eerst het onderwerp. Onderstreep daarna elk zinsdeel waarin een antwoord gegeven wordt op een vraagwoord en schrijf dat vraagwoord eronder.

(Wetenschappers) vinden deze vriendschap heel vreemd.
wat? hoe?

(Het konijn) komt in zijn eetbak.
waar?

(Zij) gaf de kleine panter elke dag melk.
(aan) wie? wanneer? wat?

- c Kleur het bolletje voor de zinnen die je kunt aanvullen met een zinsdeel wie/wat.
Vul die zinnen ook aan met een zinsdeel wie/wat.

- ☒ De panter heeft eigen invulling
☐ Het schattige konijn slaapt _____
☒ De lieve diertjes geven eigen invulling

Naam: _____

Van werkwoorden bepalen dat ze altijd/soms/nooit een aanvulling wie/wat nodig hebben (vraag 4)
Mededelende zinnen, bevel-, uitroep- en vraagzinnen benoemen (vraag 5)

- 4** Noteer deze werkwoorden in de juiste kolom.
koken – slaan – regenen – genieten – tonen – bakken – beloven – struikelen

werkwoorden die <u>altijd</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben	werkwoorden die <u>soms</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben	werkwoorden die <u>nooit</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben
<i>tonen</i>	<i>slaan</i>	<i>regenen</i>
<i>beloven</i>	<i>koken</i>	<i>genieten</i>
	<i>bakken</i>	<i>struikelen</i>

Naam: _____

✦ Ken jij deze vier soorten zinnen? ✦

Eek! Een muis!

de uitroep

Je herkent **een uitroep** aan:

- de toon
- het uitroepteken (in een geschreven tekst)

Hoe heet jij, muisje?

de vraag

Je herkent **een vraag** aan:

- de toon
- het vraagteken (in een geschreven tekst)

Vooraan staat een vraagwoord of persoonsvorm.

Ga weg, muis!

het bevel

Je herkent **een bevel** aan:

- de toon
 - soms het uitroepteken (in geschreven tekst)
- Een bevel heeft meestal geen onderwerp.

De muis is weg.

de mededeling

Je herkent **een mededeling** aan:

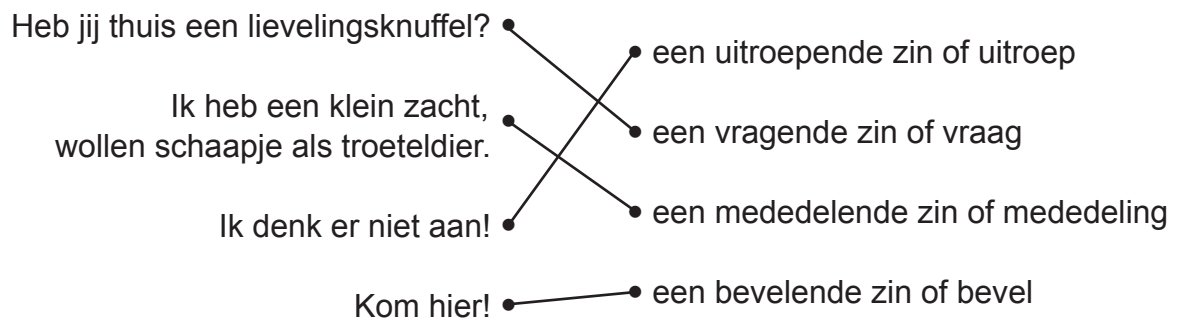
- de toon
- het punt (in een geschreven tekst)

De persoonsvorm komt meestal op de tweede plaats.

Naam: _____

5 a Welke soort zin is het?

b Schrijf nu zelf een mededelende, een vragende, een bevelende en een uitroepende zin. Schrijf vier verschillende zinnen.

eigen invulling

Naam: _____

Het onderwerp aanduiden (vraag 1a, 2a)
Zinnen rubriceren die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt OF wat of hoe het onderwerp is of wordt (vraag 1b)
De persoonsvorm aanduiden (vraag 2c)

- 1** Lees eerst dit krantenartikel. Onderzoek dan de zinnen.

Hond en aap dikke maatjes in Chinese zoo

Een puppy werd beste maatjes met een aap in een Chinese zoo. (1) *Dat/meldt/een Chinese krant*. (2) *De hond/is/inmiddels zes maanden oud*. (3) *De viervoeter/is/eigendom van een verzorgster in de dierentuin*. (4) *Ze/nam/haar huisdier elke dag mee naar het werk*. (5) *Zo/ontstond/een hechte band* met een van de apen.

“Van het een kwam het ander”, vertelt de verzorgster. “De aap gaf een banaan aan m’n hond. Hij ging op zoek naar luizen in zijn pels. Omgekeerd mocht het aapje ritjes maken op de rug van de hond.” Het hoeft geen betoog dat de twee inmiddels een attractie zijn geworden in de zoo.

Naar: *Het Laatste Nieuws*, 7 november

- a Omcirkel het onderwerp in de cursief gedrukte zinnen.
- b Zet de persoonsvorm in de cursief gedrukte zinnen tussen schuine strepen.
- c Noteer in de linkerkolom de nummers van de zinnen die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt.
 In de rechterkolom noteer je de nummers van de zinnen die zeggen wat of hoe het onderwerp is of wordt. Let op: de nummers staan voor de zinnen.

zinnen die zeggen wat het onderwerp doet of wat ermee gebeurt	zinnen die zeggen wat/hoe het onderwerp is of wordt
_____ 1, 4, 5 _____	_____ 2, 3 _____

Naam: _____

**Aanduiden of de zin zo kan blijven en je hem kunt begrijpen. Indien nodig een zinsdeel 'wie'/'wat' toevoegen (vraag 3)
Van werkwoorden bepalen dat ze altijd/soms/nooit een aanvulling wie/wat nodig hebben (vraag 4)**

2 Lees eerst deze tekst. Onderzoek dan de zinnen.

Tijgers en orang-oetans dikke maatjes in Indonesische zoo

In een Indonesische zoo groeit een bijzondere vriendschap. In die dierentuin zijn de twee tijgerwelpen Dema en Manis onafscheidelijk met Nia en Irma, twee orang-oetans. Dema en Manis zijn een maand oud. De orang-oetans zijn vijf maanden oud.

De moeders verstootten hun jongen vlak na de geboorte. Ze hielden elkaar gezelschap in een ruimte. Het bleek zo goed te klikken dat ze nu met elkaar stoeien, elkaar plagen, en tegen elkaar kruipen wanneer ze samen een dutje doen. Volgens een verzorgster is er tijdens de vriendschap, die nu al een maand duurt, nog van geen enkel geweld sprake geweest. In de natuurlijke habitat van de dieren is deze situatie ondenkbaar. De wilde soortgenoten leven in het Indonesische regenwoud.

Helaas zijn de aandoenlijke taferelen maar van korte duur. Voor hun natuurlijke instincten goed en wel ontwikkeld zijn, zullen de dieren geleidelijk aan van elkaar gescheiden worden. Tijgers eten vanaf drie maanden namelijk vlees. Zowel de tijger als de orang-oetan is een bedreigde diersoort.

Bron: waarmaarraar.nl

a Noteer de infinitieven van de onderstreepte werkwoordsvormen in dit schema.

werkwoorden die <u>altijd</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben	werkwoorden die <u>soms</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben	werkwoorden die <u>nooit</u> een aanvulling wie/wat nodig hebben
<i>verstoten</i>	<i>eten</i>	<i>groeien</i>
<i>plagen</i>		<i>kruipen</i>
		<i>leven</i>

Naam: _____

- b Noteer een zin uit de tekst over de tijgers en de orang-oetans. Onderstreep het deel van de zin dat antwoord geeft op het vraagwoord op het einde van de regel. Schrijf het vraagwoord eronder.

Bv. In een Indonesische zoo groeit een bijzondere
vriendschap. (waar?)

De moeders verstootten hun jongen vlak na de
geboorte. (wie?)

De moeders verstootten hun jongen vlak na de
geboorte. (wanneer?)

Het bleek zo goed te klikken dat ze nu met elkaar
stoeien. (hoe?)

Tijgers eten vanaf drie maanden vlees.
_____ (wat?)

Naam: _____

**Mededelende zinnen, bevel-, uitroep- en vraagzinnen benoemen
(vraag 5)**

- 3** Maak nu zelf een mooi liefdesverhaal met een van deze krantenkoppen. Schrijf een kort maar boeiend artikel.

Gebruik minstens vier mededelende zinnen waarin je telkens een zinsdeel gebruikt dat een antwoord geeft op een vraagwoord. Onderstreep dat zinsdeel.

Schrijf minstens één vragende zin.

Sluit af met een uitroep!

Man verliefd op auto

Agent verliefd op zwaalicht

Schilderij verliefd op schilder

eigen invulling
